

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/610/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5914208017
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5914208017.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej sudcov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Márie Kašíkovej, v právnej veci navrhovateľky: Q. L., nar. X.X.XXXX, bytom P., I. I.. XXXX/XX, proti odporcovi: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v konaní o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/174/2014-80 zo dňa 18. mája 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/174/2014-80 zo dňa 18. mája 2015 potvrdzuje.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 40 ods. 1 písm. c/ a j/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) v nadväznosti na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 07721/14 zo dňa 20.10.2014.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že právny vzťah medzi účastníkmi bol založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z. a § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluva bola vyhotovená na predtlačenom formulári a obsahovala zmluvné podmienky, ktorých obsah navrhovateľka ako spotrebiteľka nemohla ovplyvniť. Právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie sporu z tejto zmluvy bola založená rozhodcovskou zmluvou, ktorú účastníci podpísali dňa 13.6.2012. Už samotná skutočnosť, že odporca uzavrel s navrhovateľkou rozhodcovskú zmluvu, evokuje skutočnosť, že uvedeným podpisom rozhodcovskej zmluvy sa odporca snažil vyhnúť konaniu pred všeobecným súdom vedomý si tej skutočnosti, že v rozhodcovskom konaní bude mať lepšie štartovacie podmienky v prípadnom spore ako navrhovateľka. Rozhodcovský súd sa nachádza v sídle odporcu a tento tak nemá žiadne náklady ani problémy dostaviť sa na uvedený súd, resp. komunikovať so súdom. Naopak v prípade navrhovateľky sa rozhodcovský súd nenachádza v mieste bydliska, čo sťažuje možnosť dostaviť sa na tento súd. Navrhovateľke neboli známe podmienky konania pred rozhodcovským súdom, nebola s nimi vôbec oboznámená, pričom aj formulácia rozhodcovskej zmluvy navonok síce dáva možnosť výberu zmluvným stranám, avšak táto možnosť nijako nemení založenie právomoci rozhodcovského súdu v prípade podania žaloby. Rozhodcovská zmluva nebola v danom prípade individuálne dojednaná a jej uzavretie bolo podmienkou pre uzavretie úverovej zmluvy. Uzavretie rozhodcovskej zmluvy znamenalo vznik značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, a preto okresný súd posúdil dotknutú zmluvu ako neprijateľnú a neplatnú. Za podstatný považoval okresný súd aj fakt, že pri uzatváraní zmluvy nebol navrhovateľke vysvetlený význam rozhodcovskej zmluvy, predovšetkým s ohľadom na rozdiely medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom. Ďalej súd prvého stupňa poukazoval na skutočnosť, že úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi neobsahovala

viaceré povinné údaje podľa zákona č. 129/2010 Z. z., čo malo za následok, že úver sa musel považovať za bezúročný a bez poplatkov. Navyše výška odplaty za poskytnutý úver dosahovala takmer 100% výšky úveru, čo treba považovať za odporujúce dobrým mravom.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Uviedol, že okresný súd sa nemohol zaoberať argumentmi navrhovateľky, ktoré smerovali k preskúmaniu veci z hmotnoprávnej stránky. Účelom konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku je umožniť ešte v inom konaní, ako v konaní o výkon rozhodnutia, súdne preskúmanie toho, či boli splnené základné podmienky pre prejednanie a rozhodnutie veci rozhodcom a či bola dodržaná zákonnosť. Na podporu svojho názoru poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III US 335/2010, v ktorom sa okrem iného uvádza, že rozhodcovský rozsudok možno zrušiť len z taxatívne vymenovaných dôvodov. Podľa názoru Najvyššieho súdu ČR vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 33Cdo 2675/2007 sa v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemá preskúmať vecná správnosť rozhodcovského rozsudku. Podľa názoru odvolateľa na danú vec nemožno použiť ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktorého výklad mal vychádzať z Prílohy č. 1 písm. q/ ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS, ktorá vylučuje riešiť spotrebiteľské spory v arbitrážach neupravených právnymi predpismi. V danom prípade malo rozhodcovské konanie plne oporu v zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu spotrebiteľských sporov nevylučuje a nezakazuje. Možnosť riešenia sporov zo spotrebiteľských úverov vyplýva aj zo samotného zákona č. 129/2010 Z. z. Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj zo smernice č. 2005/48/ES a odporúčania Komisie č. 98/257/ES. Odvolateľ zvýraznil fakt, že rozhodcovská zmluva mala v danom prípade nevýhradný charakter, čo umožňovalo spotrebiteľovi uplatňovať svoje práva v konaní pred všeobecným súdom. Pokiaľ bola žaloba podaná na rozhodcovský súd, ďalšie konanie pred všeobecným súdom bolo vylúčené z dôvodu existujúcej prekážky litispendencie. Napokon odvolateľ tvrdil, že rozhodcovská zmluva bola vyhotovená na samostatnom liste a jej podpísanie nebolo podmienkou poskytnutia úveru.

Navrhovateľka vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. tento rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní pre danú časť odvolania obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na doplnenie považoval krajský súd za potrebné vyjadriť sa k argumentom vyjadreným v podanom odvolaní.

Treba zdôrazniť, že navrhovanie dôkazov v občianskom súdnom konaní má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.). Povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania, v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe a vo vyjadrení odporcu. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (§ 120 ods. 4 O.s.p.). Cieľom povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť.

Je predovšetkým na osobe tvrdiacej, že jej prislúcha nárok, tento riadne uplatniť a predložiť potrebné dôkazy o jeho existencii. Skutočnosti a dôkazy, ktoré účastník neuplatnil v konaní pred súdom prvého stupňa nemožno v zásade pred odvolacím súdom uplatniť (výnimky formuluje ustanovenie § 205a ods.

1 O.s.p.). V civilnom procese sa uplatňuje tzv. neúplný apelačný systém, kedy krajský súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania a účastník môže v odvolacom konaní vzniesť námietky proti postupu prvostupňového súdu len v prípade, ak dané námietky boli už predmetom posudzovania zo strany tohto súdu. Súd druhej inštancie vystupuje len ako opravný súd, jeho úlohou nie je vykonávať nové dôkazy, či zaoberať sa novými skutočnosťami, ktoré v prvostupňovom konaní neboli produkované.

Za neprijateľnú je potrebné v predmetnej veci považovať rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania v rovnaký deň ako navrhovateľka a odporca uzavreli zmluvu o úvere. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal odporca dlžníkom, nebola individuálne dojednaná, jej obsah navrhovateľka ani nemohla ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o dlžníkovi ako meno, bydlisko a rodné číslo. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolací súd zastáva názor, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy je potom potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98, C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05).

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná, ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Dôsledkom takto uzavretej rozhodcovskej zmluvy je, že spotrebiteľ v skutočnosti ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na riadnom súde v mieste svojho bydliska.

Odvolací súd zároveň uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu. Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská zmluva a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu vid' aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Ak rozhodca vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie z neplatnej rozhodcovskej zmluvy, boli tu splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku tak, ako to ustálil súd prvého stupňa.

Napokon sa žiada uviesť, že pokiaľ zákon o rozhodcovskom konaní umožňoval zrušiť rozhodcovský rozsudok aj z dôvodu porušenia všeobecne záväzných predpisov na ochranu spotrebiteľa (§ 40 ods. 1 písm. j/ zákona č. 244/2002 Z. z.), potom bolo opodstatnené preskúmať aj vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia tak, ako to učinil prvostupňový súd, keď poukázal aj na neprimeranú výšku odplaty za poskytnutie finančných prostriedkov dosahujúcu takmer výšku samotného úveru, ktorý mal byť splatený v období len 12 mesiacov.

O trovách odvolacieho konania krajský súd nerozhodoval, pretože o nich rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.